Etiraf

O GECƏ

Gecədir.
Kimsə yox.
Bir sən, bir də mən.
Zülmət asılmışdır pəncərələrdən.
Otağımda sükut,
göylərdən dərin.
Bir mənəm,
bir sükut,
bir də gözlərin.

SƏN DEDİN

Deyirsən: aç söylə, olub keçəni!
Bu uzun gecəni,
məhzun gecəni;
ötən xatirata həsr eyləyək, gəl.
Kim bilir,
bəlkə də yaxındır əcəl.
Deyirsən: – İllərlə soruşmamışam,
könlümdə əriyən maraq adlı şam
yandırıb qəlbimi,
ancaq, yenə mən,
o keçən ömründən,
keçən günündən
xəbər almamışam.
İndi söylə, gəl!
Bəlkə yalan deyil,

bəlkə var əcəl.
Mən dedim:
– Sən, ömrün yolunda mənə rast gəlib,
könlümü eşq ilə çəkib bağlayan!
Sən, təmiz adıyla başım yüksəlib,
namərd tənəsindən məni saxlayan!
Sən, nəcib qəlbində
dərdi, məlalı,
küləkdən qoruyan məhəbbətimi.
Pərişan baxışı,
məhzun xəyalı
sınaqdan keçirən sədaqətimi.
Sən, dərdli günümdə
dərdimi bilən,
ağır yollarımın
sadiq yolçusu!
Ağlarkən ağlayan,
gülərkən gülən.
Sən, yanar qəlbimə sözü –
sərin su.
Könül dedikləri
bağlı otaqdır.
İnsan bilmir
onu kim açacaqdır.
Onun gizlin qalan yüz qapısı var:
sevincdən açılar,
qəmdən açılar.
Bəzən bağlı qalan bu qapılardan
birini də
açmaq olmayır, inan!
Bəzən də açarkən qapını,
heyhat,
yol yarımçıq qalır,
qırılır həyat...
Dolaşıq yaranıb ömrün dastanı.
Gəncliyi qaytaran bir qüvvət hanı?

SƏBİRSİZ

Mən deyirdim,
illər sovuşub keçər,
qocalar qəm-hicran,
qocalar kədər.
Gənclik günlərini aradıqca biz,
bükülər yollarda bir gün belimiz.
Onda otururuq yan-yana
bir gün,
bir yerdə yaşayıb,
ömür sürdüyün
yolçu, başlar sənə
hekayətini –
qəlbinin dərdini, şikayətini.
Açıb nəql eləyər, o uzun-uzun,
macəralarını qoca yolsuzun.

DEYİRLƏR

Məhəbbət elə bir ismət evidir,
onun qapıları bağlı gərəkdir.
Onun sığındığı etibarlı yer
insan sinəsində
adi ürəkdir.
Ürək süfrə deyil
gəlib-gedənə
açasan,
var-yoxum bax, budur, – deyə.
Məhəbbət çeşməsi qardan yaranmır,
töküb dağıdasan
bir sudur – deyə.
Yüz sözü, yüz sirri
dosta desən də,
məhəbbət sirrini özündə saxla!

O tək səndə deyil,
səninki deyil,
açıb saçacaqsan söylə,
nə haqla!

DEYİRƏM

Bəlkə bu etiraf özü köhnədir.
Yoxsa bu qocalmış,
nimdaş təşbihlər,
hardandır, nədir?!
Köhnəlik nə yaşda,
nə də ildədir.
Cavan qocalar var,
qocalmış – cavan.
Həvəs,
arzu,
bütün sirr
könüldədir.
Köhnəlir
həyatda
gərəksiz olan.

İSRAR

Ancaq deyirsən ki, indi deyim mən,
sevmədiklərimdən,
sevdiklərimdən.
Kim məni aldatdı,
mən kimi atdım.
Kimdən qan ağladım,
kimi ağlatdım.
Kimin həsrətilə qaldım yuxusuz.
Yandırdı qəlbimi

hansı hərcayi,
hansı uğursuz?!
Kimə yalvarmışam,
kimdən qaçmışam.
Kimə qorxa-qorxa könül açmışam?!
Hansı afət olub qurbanım mənim?!
Harda başlamışdır
nigaranlığım,
harda qurtarmışdır
mehribanlığım!
Uzunmu sürmüşdür
hicranım mənim?!
Çoxmu ağlamışam
çoxmu gülmüşəm.
Kimlərdən yan durub,
uzaq dolanıb,
kimlərlə dərdimi
yarı bölmüşəm?!
İlk gənclik günümdən
bu vaxta qədər,
nə sərgüzəşt olub,
nə macəralar,
başla, bir-bir
mənə nəql et! – deyirsən.
Ey gənclik həvəsi
ruzgartək əsən!

DEYİM, DİNLƏ

Gəl, otur!
Bax, belə!
Yaxın otur, gəl!
Möhlət verməyəcək bəlkə də əcəl.
Köhnə görünsə də bu söz nə qədər,
insan ürəyindən çıxmır şübhələr.

Əcəl – quru sözdür,
ölüm – həqiqət.
Olumdan başlayır yolumuz,
fəqət,
olumdan ölümə yoldur ömrümüz;
acılı-şirinli
əyri, dolay, düz,
şəfqətli, kinli.
Qulaq as!
Çırpınma!
Diqqətlə dinlə!
Qəlbimdir danışan indi səninlə,
Mən ruzgar olmadım həyatımda,
yox!
Doğrudur,
başımın macərası çox,
ömrümün dastanı
dor-dolaşıqdır.
Ancaq, hər yarpağı
göz qabağında
aydın işıqdır.
Qoyma şübhə səni sorğuya çəkə!
Məhəbbət, sədaqət götürməz ləkə.
İnsan şübhələrlə yaranmış əkiz,
doğrudur, amma,
şübhələr də gərək olmaya yersiz.
Bəlkə sevgi özü bir imtahandır.
Sorğusuz qısqanclıq
qəmdir, hicrandır.

SƏN VARSAN

Bəlkə?
Bəlkə?
Bəlkə?
Bu şübhə nədir?

Yoxsa həqiqətdir, bir əfsanədir?
Yox!
İnsan dünyası böyük, genişdir.
Heç kəs bu kitabı ilk varağından
son varağa kimi dərk etməmişdir.
Füzulidən soruş:
məhəbbət nədir?
Leylanın göz yaşı,
Məcnunun ahı
hələ qəlbimizi necə göynədir?!
O sayıb keçdiyin dəcəllikləri,
yuxusuz gecəni,
yorğun səhəri,
dolaşıq yolları,
həsrəti, dərdi
sənsiz
hansı ürək qəbul edərdi!

İNAN

Bütün ehtiraslar bir külək kimi,
qanadı zər tozlu kəpənək kimi,
könlümə, qəlbimə
köçəri gəldi,
hərcayi həvəslə, keçəri gəldi.
Tez getdi
baharın dumanı kimi,
ümidsiz bir qəlbin gümanı kimi.

GÖRMƏDİM

Çox gözlərə baxdım
səmavi, siyah,
qonur gözlərindən qəşəng
görmədim.

Bağlarda gül açdı,
dağlarda lalə,
dodaqların kimi çiçək
görmədim.
Hərcayi insanlar çox vədə verdi,
onlarda saf ürək, dilək
görmədim.
Çox qumaşa baxdım,
atlaza baxdım,
qumral saçın kimi ipək
görmədim.
Ürəklərə baxdım,
bir sərraf oldum,
qəlbin kimi böyük ürək
görmədim.
Yer salıb könlümdə sağalmaz izi,
varmı bir qüvvət ki,
ayırsın bizi?

OXŞARLIQ

Yadlar söhbətindən sıxıldı qəlbim,
könlümün həsrəti
şirin dilədir.
Göylər təmiz olur tufan keçəndə;
ürək də,
könül də,
inan, belədir.
Bağda yüz gül açsın, yüz nadir çiçək,
bülbülün həsrəti
qızılgülədir.
Xoşdur mənə sözün,
xoşdur söhbətin.
Sevinc gözlərimdə gilə-gilədir.

HASİYƏ

Vərdişin təsiri gör nə böyükdür.
Hələ də gül, bülbül,
ipək və lalə
mətləbə yükdür.
Nə gülə düşmənəm, nə bülbülə mən.
Ancaq düşünürəm: yolumuz əgər
Bakıdan birbaşa Muğanadırsa,
niyə keçək gərək,
biz Bülbülədən?..

İNAM

Hansı sualın var cavabsız qala?
Ümidlə, həvəslə bax istiqbala!
Səhvimiz olsa da ömür yolunda;
enişi, yoxuşu çoxdur yolun da.
Büdrəmək man deyil
bu yolda əgər
əslində deyilsə yolçu ağciyər.
İnadını onun qırmazsa müşkül.
Yüyürən yıxılar,
bu heç man deyil.
Yoxuşlardan qalxıb zirvəyə yetsən,
sanma yeganəsən,
sanma igidsən.
Arxana, önünə nəzər sal bir an,
görərsən, nə ilkçi,
nə sonuncusan.
Hərdən gözlərinə çökərsə kədər,
uzun sürməz o da,
sovuşub gedər.
İnamla yaşayır dünyada insan,
İnsana,
İnsana,
İnsana,
İnan!

1938

HİCRAN

Ayrılıq dediyin duzlu bir sudur,
içdikcə köz kimi yandıracaqdır.
Hicran saatları yetişdi, budur
Bu gün, qorxudurdu məni haçaqdır.

Daha bundan sonra çıxıb eyvana
yoluma göz dikmə axşam çağları.
Yollar ayrıcında baxıb dörd yana
gözləmə hər səhər, hər gecəyarı.

Bəlkə də hər şeyi unudacaqsan:
yuxudan oyanmış bir uşaq kimi.
Ancaq hərdən məni yadına salsan,
gec gəlib, tez gedən bir qonaq kimi.

Bil ki, sənsiz mənə dar gəlir cahan,
Qəlbimdə, qanımda, duyğumda varsan.
Dünyanın pərişan bağında, canan,
mən nəğməli bülbül, sən bir baharsan.

Sənindir bu dövran, bu böyük ölkə.
Qəm mizrabı vurma telə, sevgilim.
Desəm, görüşərik, sən demə, "bəlkə"...
Cavab ver: – Elədir, elə, sevgilim!..

Gecələr Aya bax, ulduzlara bax,
gözlərimiz orda birləşəcəkdir.
Könlün aynasında, a ceyransayaq,
eşqin qələmiylə şəklimi çəkdir.

Xatırında varmı, tez-tez küsüşüb
deyərdin: – Danışma, dindirmə məni.
İndi ədaların yadına düşüb
yandırırmı səni, yaxırmı səni?

Hər zaman saçını darayan zaman,
həsrət gözlərinə baxıb aynada,
bil ki, səni sevən, sənə inanan
könül ilqarını pozmaz dünyada.

Bəlkə bir gün səndən üzüldü əlim,
"Xoş keçdi az sürən bir ömrümüz" de.
Ayrılıq dəmində, aman, gözəlim,
qoy yadımda qalsın, bir yaxşı söz de!

Mənsiz bu dünyanın olsan qonağı,
nə olar, sevgilim, sağ ol təki sən.
Kim görsə boyasız solğun dodağı,
Onsuz da biləcək, sən mənimkisən.

Krım, 1942

VƏFA

Mən yollar ayrıcında səni gözləyən zaman,
bəlkə indi qan gedir sənin təzə yarandan.
Həsrətinlə axırkən gözlərimin gümüşü,
bəlkə dodağındadır gəncliyimin gülüşü.
Bəlkə ala gözünə toxunmasınlar deyə
bürümüşdür təbiət səni bir ağ pərdəyə.
Baş ucunda ağlayır küləklər həzin-həzin,
matəmini tutaraq hicranlı eşqimizin.
Bəlkə buz əridirkən şinelinin buxarı,
düşmənə qan uddurur qılıncının ovxarı...

Mən yollar ayrıcında səni soraqlayanda,
könlümün otağında həsrətim ağlayanda,
gündüzümün-gecəmin fərağını yığaraq,
qəfəsdə qumru kimi səni gözləyəndə, bax,
bu sinəmin içində yeyin-yeyin döyünən,
pərişan gözlərinin baxışıyla öyünən

qəlbim deyir: – Bir sabah gələcək o, günəşlə,
üzündə təbəssümlə, dodağında atəşlə!
Üç il əvvəlki kimi oturacaq yanında.
Onun başından keçən yaralı dastanında,
dinləyəcəksən uzun əsrlərin dərdini,
görəcəksən bəşərin mərdini, namərdini.
Gözündə canlanacaq onun dolğun həyatı:
sadə insan ömrünün ölməyən nəqarəti.
Mən hər ilkindi çağı üfüqlərə baxanda
canlanırsan gözümdə, bir bənövşə yaxanda.
Hər şey gəlir xəyala, indicə olmuş kimi.
Sinədə qəlb çırpınır yaralı bir quş kimi.
Suya salxım sallamış o söyüdlər, iydələr,
dağ başında oyanan qızıl göyərçin – səhər,
üstünü şeh bəzəmiş çiçəklərin qoxusu,
sevgimizin şiddəti, anamızın yuxusu...

Yadıma nələr gəlir, könlümdən nələr keçir.
Fikrimin aynasından neçə səhnələr keçir.
O gənc ömrün ləkəsiz xəyanətsiz yazında,
ulduzlu gecələrin işıqlı ayazında
danışıb gülə-gülə gileyindən-küsündən,
istiqbala keçərdik xəyalın körpüsündən.
Körpəmizin adını olmamışdan qoyardıq.
O şirin arzuların nəğməsinə uyardıq...

İndi sən uzaqdasan: nə kağız var, nə xəbər...
Hicran nədir bilərmi yola göz dikməyənlər!
Çox yuxusuz gecələr sovuşsa da başımdan,
gözlərinin gülüşü çıxmayıb yaddaşımdan.
Yadımdadır, hər sözün, hər kəlmən yadımdadır.
Elə bil göyərçinəm, eşqin qanadımdadır.
Hər zaman, yüksəl deyir mənə, enmə aşağı!..
Keçən karvan buludlar, əlvan nənəqurşağı,
ötən o xatiratın rəngli səhifəsidir:
təmiz, böyük bir eşqin qalib çıxan səsidir.
Çəkmədim bir an belə yollarından gözümü.

Fikrinlə doldurmuşam gecəmi, gündüzümü.
Sən məndən uzaqdasan... qəlbimdə əhdimiz var:
Dünyada hansı qüvvət səni məndən ayırar!
Gözləyirəm səni mən, gözləyirəm hər anda,
axşamın kölgəsində, üfüqlər qızaranda,
sarı yarpaq düşəndə, isti külək əsəndə
gözləyirəm səni mən gəlsən də, gəlməsən də!..

Krım, 1942

SEVGİLİM

Durnanın qatarı gör nə qəşəngdir!
Səhər buludları nə lalərəngdir!
Mehriban gözlərin yol çəkir yenə;
Bir səs pıçıldayır: "Gəlməyəcəkdir".

Gecədir, Ay gəlib gəzir otaqda.
Qulağın səsdədir, fikrin uzaqda.
Sevgilim, nə görüb eşqin, sorsana,
qəlbin otağında tək ağlamaqda?

Uzaq üfüqlərdə al günəş batır.
Kölgələr dənizə min kəmənd atır.
Hicranın gözləri oyaqdır yenə;
nə gündüz dincəlir, nə gecə yatır.

Həsrət tellərinə kimdir əl vuran,
Göyərçin könlümdür yollarda duran.
Yüz illik bir ömrü qurban verərdim
xumar gözlərinə baxsaydım bir an.

Bilirəm, sadiqsən anda, ilqara,
Qoy çəkməsin fikrim könlünü dara.
O böyük eşqinlə sağalacaqdır
inan ki, aldığım ən dərin yara.

Oxşa körpəmizi, dik tut başını!
Çatılmış görməsin düşmən qaşını.
Namərdlər içindən sorağı gəlməz
könül həmdəminin, can sirdaşının.

Bəlkə bir gün məndən gətirdi soraq
qan ləkəsi düşmüş bir sarı yarpaq.
Bil ki, son şerimin ilk sözü sənsən,
Bir də can verdiyim bu ana torpaq.

Krım, 1942

AYRILIQ

Əlim qopdu əlindən,
Mən dedim: – Üşüyərsən!
Sən dedin:
– Əynim-başım istidir.
Mən dedim:
– Olsun...
Cəhənnəmdə də üşüyər adam;
yalqız olsa.
Sən getmişdin.
Sözlərimi eşitmədin.
Səni sözüm üşütmədi.
Sakit budaqlarda
sakitdi yarpaqlar.
Mən qışqırdım, ey!
Həsrətini gəl, apar!
Sən eşitmədin.
Səni səsim üşütmədi.
Ayrıldıq.
Evə gəldim.
Yaşıl civəyə baxdım.
Hərarət iyirmi üçdü.
Sözün yadıma düşdü:

Əynim-başım istidir.
Mən
Üşüyürəm istidən.
Bəs sən necə, sən?!

Bakı, 1944

AYRILMAYAQ

Xəyalın yanımda, sən uzaqdasan,
Hicranın yolları ömür qədərdir.
Bu yalqız axşamda yuvama baxsan:
mənəm, xəyalındır, bir də kədərdir.

Gəl, ört pəncərəni, qalaq üz-üzə,
bir sən ol, bir də mən, bir də gözlərin.
Vüsal qərq olurkən hicran – dənizə
ağ bir yelkən olsun o son sözlərin.

Bir sən ol, bir də mən, bir də dərdimiz.
Ağlayaq doyunca, gülək doyunca.
Baş-başa qaldıqca bu möhnətlə biz
döysün qapıları külək doyunca.

Döysün, qoy açmayaq. Yorulsun külək.
Qəmli hicran qalsın qapıda dustaq!
Bir an vüsalınla çırpınsın ürək.
Sonra... sonra yenə biz ayrılmayaq!

Təbriz, 1946

İNDİ

Məndən xəbər aldılar:
– Nə rəng gözlər yaxşıdır?
Mən dedim:
– Nə bilim.

İndi gəlsin hamıya isbat edim,
ən yaxşı göz
qonur gözdür, sevgilim.

Məndən xəbər aldılar:
– Nə rəng saçlar yaxşıdır?
Mən dedim:
– Nə bilim.
İndi gəlsin hamıya isbat edim,
ən gözəl saç xurmayıdır, sevgilim.

Məndən xəbər aldılar:
– Hansı səsdir ürəyinə yatan səs?
Mən dedim:
– Nə bilim.
İndi gəlsin hamıya isbat edim,
ən gözəl səs səninkidir, sevgilim.

Gözlərinə baxanda,
saçlarının xurmayı dalğaları
kürəyindən axanda,
çağıranda adımı,
oxşayanda, gözləri gözün kimi
xurmasaç övladımı,
məndən sorsalar əgər
deməərəm ki, nə bilim.
Deyərəm ki, eşitsin, bilsin hamı.
Sən
hamıdan gözəlsən, sevgilim.

1954

ÜLFƏT VƏ MƏSAFƏ

Sən o başda,
mən bu başda.
Aramızda altı aylıq piyada yolu.
Allo! – deyirəm.

Allo! – deyirsən.
Səs aydın, anlaşıq asan.
Elə bil yanımda,
bir əl uzadımındasan.
Bəzən yaxın oluruq,
"Bahar" sözünü demək istəyən
dodaqlar kimi.
Bir budaqda yanaşı bitmiş
yarpaqlar kimi.
Ancaq nə mən səni eşidirəm,
nə sən məni.
Xəbər tutmaram heç
aləmə desən məni.

may, 1962

ƏBƏS YERƏ

Birdən kəsildi
şıltaq sözləri, şıltaq səsi.
Aşdı telefon dəstəyini.
Nə əlvida dedi, nə hələlik.
Sonra da
qulağı səsdə gözlədi.
Gözlədi ki,
indicə çalınar zəng.
Əbəs yerə!
Bilmədi ki,
ülfətdə də qadağandır
kö-lə-lik!

Bakı, oktyabr, 1966

İNAN Kİ...

Bu şerə Emin Sabitoğlu mahnı bəstələmişdir

Gözlərinə baxmasam,
göz nəyimə gərəkdir.
Adını çəkməz olsam,
dil nəyimə gərəkdir,
söz nəyimə gərəkdir.
Qulaqlarım səsini
eşitməz olacaqsa;
yaxşıdır bu dünyada,
Bu aləmdə tək qalam
Könlüm ayrılığında
sızlasın ağlam-ağlam.
Saçlarının ətrini
duymaz olacağamsa,
neyləyirəm
yasəmən ətir saçır,
ya saçmır.
Neyləyirəm
bənövşə, nərgiz
açır, ya açmır.
Təbəssümün olmasa,
neyləyirəm ki, başqa
dodaq qaçır, ya qaçmır.
Səndən uzaq olanda
gecələrim uzanır.
Sənə yaxın olanda
nitqim, dilim qısalır.
Elə bil ki, tale də
əlimdən yanğılıdır:
fürsət tapdı, mənimlə
öcəşir,
qisas alır,
nə deyim, nə söyləyim.

Belədir.
Deyim sözün düzünü;
səni görəndən bəri
lap qarışıq salmışam
bu dolaşıq ömrümün
gecəsi, gündüzünü.

1970

ÜÇ GECƏNİN BİRİNDƏ

Üç gecədir sənsizəm,
Gündüzləri demirəm;
gündüzlərim dolu olur:
adamla,
xəbərlə,
nar dənələriylə.
Qurtum-qurtum su
Təkər səsi,
Və belə-belə.
Gecələrim bütün bunlarsız olur
Adam,
xəbər,
su,
təkər səsi.
və narsız olur.
Üç gecədir sənsizəm,
Üç gündür çevirirəm,
vaxtı varaq-varaq.
Bir-bir ötür keçir,
ağı-qarası.
İstəyirəm biləm
hardasan.
Yaddaşımda,
közə düşən bir damcı su kimi,
buxarlanır xəyalın.

Ancaq bilirəm:
bu gecələrin birində
sən vardın.
Uçan ulduz kimi,
suda əriyən
bir çimdik duz kimi,
ayrılan yolumuz kimi,
şəffaf buz kimi.
Yuxusuz,
kimi
mən itirdim?
Kim itirdi məni?
Tapmıram soruşam,
tapmıram səni.
Gecələrin birindəsən;
qupquru gözlərinlə,
yaşarmış sözlərinlə
Gecələrin birində yox oldun.
Var idin ki, yox oldun.
Yox yox olarmı?
Üç gecədir,
axtarıram yuxularımı,
Ümidimi itirməmişəm.
Axtaracağam səni
nə qədər ki, sağam.
Sənincin ölməyəcəyəm, yox.
Ölməmiş, səni tapacağam.

Qucarat, 1963

UĞURSUZ DUYUM

Ürəyimə dammışdı –
səndən məktub gələcək.
Gəldi,
gəlməli məktub:

bircə kəlməli məktub.
Ürəyimə dammışdı –
səndən məktub gələcək bu gün.
Son məktub.
Gəldi.
Masamın üstündə –
göy tabut!
Tabutda ümidimin cənazəsi,
bircə kəlmən –
"Yox!"

1969

TƏBƏSSÜM

Dünən gecə
sinəmin ağrısından oyandım.
Ağrıyan ürəyimdi.
Pəncərəmdən asılmışdı
gecənin zülmət pərdəsi.
Nə bir hənirti,
nə bir canlı səsi.
Yandırdım lampanı.
Divardan mənə baxan o kimdi
dodağında gülüşü?
İstədim deyəm:
ürəyim ağrıyır, axı,
bir düşün.
Təbəssümün elə gözəldi,
elə şirindi...
Sinəm yüngülləşdi.
Ürəyimin ağrısı
tutmur neçə gündür indi.

1961

ÜRƏYİNİ QORU

Telefonla bu səhər
dedin: yaman istidir Bakı.
Alovlanıb, yanır şəhər.
Asdım dəstəyi.
Burda yağış yağırdı dünən.
Havadan səs eşidirəm:
– Bu gün də yağacaq.
Bu sərinlik mənə
cəhənnəm gəlir ancaq.
Ürəyin necədir əzizim?
Şəhər yanır – deyirsən.
Yay keçər, payız gələr,
Havalar sərinlənər,
Ürəyin necədir, əzizim?
Ürəyin!
Onu incitmə!
Nə anam var, nə atam,
yazığın gəlsin mən yetimə.
Onu incitmə!
Şəhər yanır deyirsən
şəhərə nə var.
Evlər daşdan,
Küçələr daş döşəməli.
Şəhərin yanında bir dəniz su var.
Ağacların kökü yer altında –
sərində.
Ürəyimizi qoru.
Ağrı görünməsin gözlərində.
Günəşdə çox dayanma, əzizim;
xətərlidir onun mehribanlığı.
Ancaq,
şəklimizin qabağında yubanma,
əzizim
daha yaman olur, xatirələrin yanığı.

Yesentuki, 1965

SƏNSİZ

Bu şerə Cavanşir Quliyev mahnı bəstələmişdir.

Günlər keçir ağır-ağır
səndən ayrı.
Yollarıma gecə-gündüz
çiskin-çiskin kədər yağır
Səndən ayrı.
Qulağımda gülüşünün
şəlaləsi səndən ayrı.
Xəyalımda titrək, kövrək
Dodağının piyaləsi səndən ayrı.
Dəniz gəlir dalğa-dalğa,
qıvrım-qıvrım
dönür geri
sənsiz görüb sahilləri.
Küləklər də sığallamır
çiçəkləri səndən ayrı.
Nəğmələr də nəğmələnmir
səndən ayrı.
Şərqilər də ləpələnmir
sənsizlikdə.
Buludlar da yırğalanır
həzin-həzin.
Həsrətindən dəliləşib
qırçınları göy dənizin.
Quşlar susub, nəğmələnmir
sənsizlikdə.
Şəfəqlər də ləpələnmir
Sənsizlikdə.
İndi söylə, mən neyləyim?

fevral, 1980

BƏLKƏ

Bu şerə Polad Bülbüloğlu mahnı bəstələmişdir.

Gözlərinə de ki,
girməsinlər yuxuma;
nə kədərli,
nə sevincli,
nə şirin vədəli.
Dodaqlarına de ki,
çəkilsinlər xəyalımdan;
pıçıltılı,
gileyli,
hədəli!
Ömrün illəri
çiynimə yığılıb
qalaq-qalaq.
Nə qəm!
Gəl bir əbədi an
sənlə
əl-ələ,
söz-sözə,
fikir-fikrə qalaq!
Bəlkə, bütün ötüb keçən günlər
ən gözəl günün müqəddiməsi imiş.
Bəlkə də bu nigaranlıq,
bu incimələr
məhəbbətin sınağı
sədaqətin səsi imiş.

1966

BƏXTİYARLIQ

İki əl örtdü gözlərimi.
Söndü işığı dünyanın.
Bu üfüqsüz,
bu sahilsiz,
bu dibsiz qaranlıqda
səni gördüm.
Əllərin dedi mənə:
gözlərinin gülüşünü,
dodaqlarının, qəlbinin
gülüşünü.
Əllərinin nəfəsi,
elə yumşaq, elə ilıqdı;
dedim: yəqin
gül üşümür.
Bir ömür qalsaydım belə
əllərinin bu nurlu qaranlığında;
ülfətinin sərxoş qurbanlığında.
Səslərdən uzaq.
Rənglərdən uzaq.
Əllərinin nəvazişindən başqa
hər cürə istəklərdən uzaq.
Mümkünlərdən, gərəklərdən uzaq.
Dünyadan uzaq.

may, 1966

And

AZƏRBAYCANLI DÖYÜŞÇÜLƏRƏ

Sizədir sözüm mənim, eloğlu, doğma qardaş!
Yaranan tarix üçün səhifədir bu savaş.
Sabah qışsız, boransız bir həyat qurulanda,
bu girdabın suları ayna tək durulanda,
qalib çıxan xalqların böyük təntənəsində
pərdə-pərdə qoy axsın sənin məğrur səsin də!
Ürəyi bölmək olmaz bu yaxın, uzaq, deyə.
Yurdu ayırmaq olmaz bu dərə, bu dağ, deyə
Bəlkə də Murovdağın daha yüksəkdir başı.
Çadırdağ dura bilməz Qoşqarımla yanaşı.
Ancaq alıb torpağı ovucunda qoxlasan,
Ana Vətən qoxusu yayılar dörd bir yana,
Kotana həsrət çəkir bu dərələr, bu dağlar,
Yazdır, calaq,gözləyir tez oyanmış budaqlar.
Qaranquşlar qayıdıb axtarır yuvasını.
Barıt iyi bürüyüb Krımın havasını.
Qızıl bir pələng kimi günəş yatır sulara.
Krım üfüqlərində açılmış qanlı yara.
Qafqaz bir xəzinədir, açarı Krımdadır;
Suyu, yeri, havası yoxlasan Krım dadır.
Məsəl var: kəssə əgər ovxarlanmış bir bıçaq
beş barmağın hansını, göynəyib ağrıyacaq.
Sənin evin var indi, öz dilin var, adın var,
anan, oğul-uşağın, sevimli arvadın var.
Azad torpaqlarında azad nəfəs almısan.
Sarı simli sazında öz mahnını çalmısan.
Əsrlərdən çıxarıb qızıl, nurlu səhərə
Şerini, sənətini göstərmisən ellərə.
Öz doğma balan kimi böyüdüb kolxozunu,

sən asfaltla silmisən yollarının tozunu.
Sevinmisən, gülmüsən hər yeni fabrikançın,
dağda məktəb açmısan yapıncılı çobançın.
Hamı hörmət bəsləyib cavanına, qarına,
ömrü keçmiş ananın ağ gümüş saçlarına.
İndi bir taun kimi ölümdən yol salaraq,
düşmən qarşıda durmuş əlində qanlı yaraq,
Məzarlığa döndərib elini, oylağını,
viran qoymaq istəyir məhsullu torpağını.
Qurudub bulaqları qan axıtmaq istəyir.
Şəhər küçələrində meyitdən dağ istəyir.
Bəşərin tarixindən silib sənin adını
rüsvay etmək istəyir qızını, arvadını...
İstəyir unudasan Vaqifin nəğməsini,
bulaq kimi çağlayan doğma dilin səsini.
O sənin torpağında istəyir olsun ağa,
çökdürüb dizi üstə səni quru torpağa.
Torpaq ki hər qarışı sulanmışdır tərinlə,
hər otu, hər ağacı bəslənmiş əllərinlə.
Vətən tapşırdı sənə azadlıq bayrağını,
Verdi məhəbbətini, dedi: məhv et yağını!
Vuruş ki, bu gün-sabah qalib gələndə yurdun
Hamı bilsin ki, sən də vətəni qoruyurdun!

Tayqıc, 194

BƏXTİYAR

Külək qarı səpələr, Bəxtiyar!
Ağ geyinib təpələr, Bəxtiyar!
Gecə qara, yol uzaq, qardaşım;
Göylər bulud, çöl-düz ağ, qardaşım.
Kaman çalan kimdir o, Bəxtiyar?
Küləkdi, ya simdir o, Bəxtiyar?
Hənirtini duydumu kəhərin?

Tüfənginə yapışdı əllərin.
Düşmən on bir, təkcə sən, nə zərər?
Tənlik işarəsidir güllələr!
Gənclik, həyat şirindir, qardaşım;
Vətən qat-qat şirindir, qardaşım.
Ellərimin balası, Bəxtiyar!
Qəlbi vətən qalası, Bəxtiyar!
Qurtarırsa əsgərin gülləsi,
silahıdır qəlbinin kin səsi.
Məhv etdin on yağını, qəhrəman!
Qan sızırdı sənin də yarandan.
Boğazını zəbitin gəmirdin.
İradə qüvvətinlə dəmirdin!
Qalib nəğmə səslənir, qardaşım!
Qalibiyyət nəğmədir, qardaşım!
Kaman çalan kimdir o, Bəxtiyar?
Küləkdi ya simdir o, Bəxtiyar?
Adın bu nəğmələrdə – nəqarət!
Dostlar gedir cəbhəyə, rahat yat!
Bax, qızarır üfüqlər, qardaşım!
Bizimdir günəş, zəfər, qardaşım!
Sən qorudun vətəni, Bəxtiyar!
Vətən unutmaz səni, Bəxtiyar!
Bundan sonra fəxr ilə analar
Körpəsinə ad qoyar: Bəxtiyar!

AND

And içirik bu dərəyə, bu dağa!
Əcdadımız can qoyduğu torpağa!
And içirik şəfəq rəngli bayrağa!
Ana vətən, sənə layiq olarıq.
Yağıları darmadağın salarıq.